

Bántalmazáskezelési protokoll

A Molnár Ferenc Magyar-Angol Kéttannyelvű Általános Iskola elkötelezett az iskolai agresszió és a kortársbántalmazás (bullying) megelőzésében, kezelésében. Alapelvünk, hogy iskolánkban a bántalmazás semmilyen formája nem megengedett, a bullying minden esetben következményekkel jár. Ennek érdekében működtetjük a Békés iskolák programot.

A „Bántalmazáskezelési protokoll” -ról az iskolába lépéskor a házirenddel együtt minden tanulót, gondviselőt és minden új dolgozót tájékoztatni kell.

A bántalmazáskezelési protokoll célja:

- A bullyinggal kapcsolatos közös álláspont (zéró tolerancia) kialakítása;
- Iránymutatás a bullying kezeléséhez

A bántalmazás (bullying) definíciója, fajtái, szereplői

A bullying az agresszió speciális formája.

Bántalmazásról (kortársbántalmazás, bullying): akkor beszélünk, ha „a diákot zaklatás vagy elnyomás éri, ha ismétlődően és hosszú időn keresztül negatív cselekedetnek teszi ki egy vagy több más diák”.

Akkor beszélhetünk bántalmazásról (bullying), ha az alábbi 3 feltétel teljesül:

- az agresszív viselkedés vagy sérelem okozása **szándékos**;
- ha **ismétlődően és hosszú időn keresztül** követik el;
- olyan interperszonális kapcsolatokban zajlik, ahol **hiányzik a hatalmi egyensúly** (*egyenlőtlen erőviszonyok alakulnak ki*)

Bántalmazás fajtái:

I. Fizikai

- a másik megütése, megrúgása, lökdösése, hajának meghúzása a sérelemokozás szándékával
- a másik személyes holmijának eltulajdonítása, elrejtése vagy megrongálása

II. Verbális (szóbeli)

- a másik kigúnyolása, gúnyneveken szólítása
- csúfolás,
- szidalmazás
- fenyegetés, megfélemlítés

III. Szociális (kapcsolati)

- pletykák vagy hazugságok terjesztése egy személyről
- nyilvános megalázás, megszegényítés, ilyen helyzetbe hozása
- kirekesztés a csoportból, közösségből, figyelmen kívül hagyás

IV. Cyberbullying (online térben vagy mobiltelefonon, tableten, számítógépen megvalósuló)

- erőszakos üzenetek küldése valakiről egy csoportnak
- rosszindulatú dolgok posztolása valakiről

- szándékos kirekesztés egy online csoportból
- fenyegető vagy megfélemlítő üzenetek küldése online vagy telefonon keresztül
- valaki más nevében posztolni olyan dolgokat, melyek rossz színben tüntetik fel („személyiséglopás”)
- személyes, kényes információk kipoztolása valakiről
- „happy slapping” (azért pofozkodik, hogy felvehesse, és online posztolhassa)

A bántalmazás (bullying) szereplői:

- bántalmazó
- bántalmazott/áldozat
- szemlélődők

A bullying kezelése

A bullying kezelésének alapelvei:

- A bántalmazás (nem a bántalmazó személyének) elítélése, a bántalmazó viselkedés megszüntetése
- A bántalmazott megerősítése, támogatása és védelme
- A bántalmazó és a bántalmazott kapcsolatának helyreállítása
- A bántalmazó segítése a jóvátételben

Az esetkezelés menete:

I. A jelzés érkezése, fogadása, dokumentálása

A Molnár Ferenc Magyar-Angol Kéttannyelvű Általános Iskolában a bántalmazások (bullying) kezelésére esetkezelő team működik. A team tagjai az intézményben dolgozó, a feladatra önként jelentkező pedagógusok és az intézményben dolgozó szakemberek (iskolapszichológus, szociális segítő). A bántalmazáskezelő team tagjainak neve nyilvános, szerepel az intézmény honlapján, a házirendjében és az iskola épületében jól látható helyen kifüggesztésre kerül.

Jelzés

A bántalmazással kapcsolatos jelzés érkezik pedagógustól, az iskola egyéb alkalmazottjától, tanulótól, szülőktől és egyéb személytől.

A jelzés történhet az esetkezelő team tagjainak személyes megkeresésével, írásban (emailen keresztül) vagy telefonon. A team a névtelenül érkező jelzéseket is kivizsgálja.

Dokumentálás

A beérkező jelzések az erre a célra kialakított formanyomtatványon rögzítésre kerülnek. A bántalmazáskezelés folyamatáról minden esetben jegyzőkönyv készül. A jegyzőkönyvbe történő betekintés intézményünk iratkezelési szabályzatával összhangban lehetséges.

II. Támogató beszélgetés az áldozattal

Az esetkezelést a team két tagja végzi. Ők – lehetőség szerint – nem állnak kapcsolatban (nem tanítják) sem a bántalmazottal, sem a bántalmazóval. A jelzés beérkezése után a bántalmazás hátterének feltárása érdekében külön – külön beszélgetést folytatnak a bántalmazóval és az áldozattal is.

A bántalmazáskezelő team tagjai állást foglalnak az áldozat támogatása, segítése mellett, és elutasítják a bántalmazást (DE nem a bántalmazó személyét).

A támogató beszélgetés célja:

- a bántalmazás hátterének feltárása
- az áldozat támogatása (az áldozatkezelés alapelveinek betartásával)

A segítő beszélgetés során az áldozat segítségét a következő alelvek szerint végzik:

- Az áldozat védelmének biztosítása
 - fokozott tanári felügyelet megszervezése
 - potenciális védelmezők, mentorok bevonása a bántalmazottal együttműködve
- A kontroll visszaállítása
 - a bántalmazottat bevonják az esetkezelés folyamatába
 - minden lépésről tájékoztatják, minden lépést előzetesen egyeztetnek vele
- Az áldozat megerősítése
 - kapcsolati téren: baráti kapcsolatok kialakításának segítése
 - pszichológiai téren: szükség esetén iskolapszichológus bevonása
 - testi téren: önvédelmi oktatás, erősítés, sport

III. Konfrontatív beszélgetés a bántalmazóval

Az esetkezelő team két tagja konfrontatív beszélgetést folytat a bántalmazóval.

- A beszélgetés célja a bántalmazó szembesítése tettével, a bántalmazás leállításával.
- Az esetkezelő team tagjai egyértelmű üzenetet közvetítenek a bántalmazó felé: **az iskolában nem megengedett a bántalmazás**, ezért azt be kell fejeznie.

IV. A bántalmazó és a bántalmazott kapcsolatának helyreállítása

Iskolánk a Békés szemlélet alapján fontos célnak tekinti a bántalmazó és az áldozat kapcsolatának helyreállítását. Ennek érdekében az esetkezelés során nem a büntetésre helyezzük a hangsúlyt, hanem a **jóvátételi szemléletet erősítjük**. A bántalmazó ennek érdekében jóvátételt ajánlhat fel az áldozatnak, amitől az jobban érzi magát és a bántalmazás során számára okozott testi és lelki károkat jóváteszi. A jóvátételről írásos megállapodás készül.

V. A szűkebb közösség, a bántalmazásban érintett osztály bevonása

A bántalmazásban érintett osztály bevonása azt az üzenetet közvetíti a közösség felé, hogy mi nem tűrjük a bántalmazást, és egyetlen ilyen tett sem maradhat következmények nélkül.

- Ez egyrészt növeli a közösség, az osztály biztonságérzetét, másrészt **segíti a védelmezői attitűd kialakulását**.
- Az osztály tájékoztatása az esetről az osztályfőnök feladata az osztály előzetes tudására építve.
- A tájékoztatás előtt az áldozattal egyeztetni, hogy mi hangozhat el a közösség felé.

VI. Utánkövetés

Az esetkezelés lezárása után (kb. 2 hét múlva), az esetkezelő team újra leül az áldozattal és a bántalmazóval is külön-külön.

- Amennyiben az áldozat a bántalmazás megszűnéséről számol be, kapcsolatuk helyreállítása érdekében az esetkezelő team felajánlja a jóvátétel

lehetőségét. Amennyiben az áldozat szeretne élni ezzel a lehetőséggel, az esetkezelő team tagjai megszervezik a resztoratív eljárást.

- Amennyiben az esetkezelés nem vezet sikerre, a bántalmazás nem áll le, akkor szankciók lépnek életbe. A szankciók közül elsősorban a közösségért végzett munkát részesítjük előnyben.
- Amennyiben ez sem vezet eredményre, vagy a bántalmazás olyan súlyosságú, akkor a bántalmazó szóbeli és írásbeli figyelmeztetésben részesülhet vagy fegyelmi tárgyalásra is sor kerülhet.
 - A szankciók iskolánkban a házirendben leírtak szerint:
 - Az iskolai büntetés formái, fokozatai:
 - szaktanári/tanítói figyelmeztetés
 - szaktanári/tanítói intés
 - szaktanári/tanítói megrovás
 - osztályfőnöki figyelmeztetés
 - osztályfőnöki intés
 - osztályfőnöki megrovás
 - igazgatói figyelmeztetés
 - igazgatói intés
 - igazgatói megrovás
 - tantestületi figyelmeztetés
 - tantestületi intés
 - tantestületi megrovás
 - fegyelmi eljárás
 - Ha a bántalmazás során büntetőjogi felelősség is megállapítható, akkor a rendőrség bevonása is szóba jöhet.
 - A súlyos bántalmazásról az iskola jelzést küld a gyermekjóléti szolgálat felé.

VII. A bántalmazó és a bántalmazott szüleinek tájékoztatása

Az esetkezelésbe az iskola az érintett szülőket nem vonja be, de az esetkezelés menetéről, fejleményéről tájékoztatja őket.

VIII. Szükség esetén egyéb intézményi és/vagy külső szakemberek bevonása

A bántalmazáskezelés során szerzett információk alapján, szükség esetén egyéb intézményi (iskolapszichológus, gyermekvédelmi felelős, iskolai szociális segítő) és/vagy külső szakemberek bevonása mindig az érintett gyermek bevonásával, szülők tájékoztatásával és engedélyével történik.

A bántalmazáskezelési protokoll során felhasznált szakirodalom:

- az ENABLE antibullying program (<http://enable.eun.org/>)
- a KiVa antibullying program (<http://www.kivaprogram.net>)
- Jármí Éva-Piros Vera: Az iskolai bántalmazás: bullying - In: N. Kollár Katalin-Szabó Éva (szerk.): Pedagógusok pszichológiai kézikönyve II., Osiris, Budapest, 2017. 266- 286. old.